

RIJEČI – ZRCALO JEZIKA

S. Težak, Z. Klinžić, M. Bacan, *Moj hrvatski 8*, Školska knjiga, Zagreb, 2007., prikaz

Udžbenik *Moj hrvatski 8* autora S. Težaka, Z. Klinžić, M. Bacana u izdanju Školske knjige, oblikovan prema zahtjevima Hnosa u okviru Nastavnoga plana i programa vraća priču o poučavanju hrvatskoga jezika njezinim početcima, njezinom iskonu – RIJEČI.

Sam naziv udžbenika eksplicitno asocira kako je hrvatski jezik sastavni dio učeničke osobnosti i unatoč jezičnoj egzaktnosti i hermetičnosti, učenik ga postupno usvaja kroz povijest hrvatskoga književnoga jezika, suvremenu jezičnu normu i suvremena jezična kretanja. Pri oblikovanju udžbenika, osim sadržaja propisanoga nastavnoga gradiva, autori su izrazitu pozornost usmjerili i na vizualni identitet udžbenika s posebnim osvrtom na ulogu boje kada je u pitanju njezin osnovni recipijent – učenik.

Naime, naslovom *Moj hrvatski 8* dominira ružičasta boja koja simbolizira tajnu koju će svaki učenik ponaosob postupno otkrivati usvajajući propisane jezične zakonitosti. No, naslovnicom udžbenika u najvećoj mjeri dominira ljubičasta boja koja simbolizira strpljenje koje je učeniku potrebno kako bi rabeći kritičko mišljenje oblikovao osobni stav o jezičnim zakonitostima tijekom razvoja hrvatskoga književnoga jezika (9. – 20. st.). Osim dorađenosti vizualnoga identiteta udžbenika, autori su i raspodjelom i obradbom propisanih nastavnih jedinica izvrsno uspjeli objediniti i jednostavnost i preglednost, što je odlika vrsnih metodičara i didaktičara koji povezuju teoriju i praksu u nastavnomu procesu. Obrađene su nastavne jedinice sadržajno u skladu s Hnosom jer autori poštuju zadane teme, ali i Hnosova načela koja su prepoznatljiva u jednostavnosti i sažetosti obradbe nastavnih jedinica te su na taj način prilagođene učenicima. Udžbenik koncepcijski objedinjuje različite lingvističke discipline (fonetika, fonologija, morfologija, sintaksa, leksikologija, dijalektologija, stilistika i dijakronijska lingvistika) i daje na uvid hrvatsko jezikoslovno nazivlje navedenih disciplina što je u skladu sa zahtjevima Hnosa. Sadržaj je udžbenika uokviren opetovanjem slovnčkoga gradiva (5. – 7. razreda) i pravopisnoga gradiva (5. – 8. razreda).

Upravo ovakav sadržaj udžbenika upućuje učenika na uporabu Gramatike hrvatskoga jezika (S. Težak, S. Babić), Hrvatskoga pravopisa (S. Babić, B. Finka, M. Moguš) i Rječnika hrvatskoga jezika (V. Anić) te učenik postaje istraživač u nastavnom procesu postupno usvajajući suodnos pojmova HRVATSKI JEZIK / STANDARDNI (KNJIŽEVNI) JEZIK.

U žarištu je sadržaja udžbenika RIJEČ koju autori promatraju na razini glasova (Glasovi hrvatskoga književnoga jezika ; Glasovne promjene), na razini oblika riječi (Postanak, uloga i uporaba riječi ; Nastajanje novih riječi ; Podrijetlo riječi), na razini rečenice (Red riječi u rečenici), na razini stila (funkcionalni, znanstveni, književnoumjetnički, administrativno– poslovni stil), na razini narječja (štokavsko, čakavsko i kajkavsko narječje) i na razini povijesti (hrvatski jezik u 20. stoljeću).

Lingvometodički su predlošci pomno birani iz vrsnih hrvatskih književnih djela, hrvatskih medija te usmene i dijalektne književnosti. Predlošci su različiti, a zanimljivo je da ih autori rabe, osim za motivaciju, i kako bi učenicima pojasnili postojanje pjesničke slobode kao otklona od slovnice. Navodeći pjesničku slobodu, autori povezuju slovicu i književnost te se izravno pozivaju na unutarpredmetno povezivanje (prema prof. dr. sc. S. Težaku) kao nužnost koja briše hermetičnost jezičnih zakonitosti, a nastavni proces postaje avantura zvana istraživanje.

Radna je bilježnica u potpunosti usklađena s udžbenikom, rasporedom i redoslijedom nastavnih jedinica. Pitanja i zadatci su jasni i jednoznačni, a učenik ih može samostalno rješavati služeći se udžbenikom. Udžbenik i radna bilježnica čine zaokruženu, smisaonu cjelinu u usvajanju, opetovanju i usustavljanju nastavnoga gradiva.

Autori udžbenika *Moj hrvatski 8* jezik promišljaju kao živo tkivo, živo biće koje se razvija i doživljava promjene. Promjene vidljive u razvoju hrvatskoga književnoga jezika i suvremenim jezičnim kretanjima omogućuju učeniku otvaranje prostora hrvatskoga jezika stvaranjem pukotina unutar kojih ostavlja otisak glasa, sloga, riječi, rečenice i naposljetku teksta poštujući pravopisna pravila.

Mirta Mihaljević